

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXIII. — Izdan in razposlan 18. dne avgusta 1915.

Vsebina: (Št. 239 in 240.) 239. Cesarski ukaz o zasegi sirovega olja (kamenega olja). — 240. Ukaz za izvrševanje cesarskega ukaza z dne 10. avgusta 1915. l. o zasegi sirovega olja (kamenega olja).

239.

Cesarski ukaz z dne 10. avgusta 1915. l.

o zasegi sirovega olja (kamenega olja).

Na podstavi § 14 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. l. (drž. zak. št. 141) zaukazujem tako:

§ 1.

Vse sirovo olje, dobljeno v tuzemstvu po dnevu razglasitve tega cesarskega ukaza, je zaseženo v prid državi, čim pride iz zvrtnine na zemeljsko površje.

§ 2.

Zasega sirovega olja ima učinek, da se zaseženo sirovo olje ne sme niti podelovati, porabljati, niti prostovoljno ali prisilno prodati ali zastaviti, kolikor se ne oprošča v tem cesarskem ukazu ali s posebnimi odredbami ministra za javna dela ali kolikor ta minister ne ukrene drugih odredb.

§ 3.

Pravna opravila, ki se sklenejo proti določilom § 2 tega cesarskega ukaza, so nična.

Pogodbe med lastniki zemljišč in posestniki rudnikov (upravičencev dobivanja) zaradi rabe sveta za dobivanje rudnin zemeljske smole se ne izpreminjajo s tem cesarskim ukazom. Obstoječi sklepi ter dogovori zaradi oddajanja sirovega olja (čisti, kosmati odstotki i. dr.) ne nasprotujejo zasegi sirovega olja.

§ 4.

Kljub zasegi smejo posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) sirovo olje, ki je potrebno za kurjavo ob obratovanju njihovih rudnikov kamenega olja, porabljati za ta namen.

§ 5.

Vsakega posestnika rudnika (upravičenca dobivanja) more minister za javna dela prisiliti, da prične ali nadaljuje redni obrat svojega rudnika kamenega olja. Ako ne izpolni takega naročila, ima minister za javna dela pravico ukreniti obratovanje na stroške in nevarnost mudljivca.

Razen tega se uporabljajo kazenska določila § 14 tudi v tem primeru.

§ 6.

Posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) so dolžni skrbeti za to, da se hrani zaseženo sirovo olje, dokler traja zasega. Hrani se na njihove stroške in njihovo nevarnost.

Hranilec ne sme nikomur izročiti pri njem vloženega zaseženega sirovega olja brez pritrditve ministra za javna dela.

§ 7.

Podjetja za napeljavo (*pipelines*) in vkladanje sirovega olja so dolžna po meri svojih razpoložljivih obratil prevzeti prevažanje (*pipen*) in vkladanje sirovega olja.

Trgovinski minister more v porazumu z ministrom za javna dela, ako je treba, zaradi prevažanja in vkladanja sirovega olja ukreniti odredbe brez ozira na druge zaveznosti te vrste. Ako niso določene oblastveno odobrene tarife za prevažanje (*pipen*) in vkladanje sirovega olja, more trgovinski minister v porazumu z ministrom za javna dela določiti odškodnino za to, ako se ne doseže dogovor.

§ 8.

Posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) so dolžni zaseženo sirovo olje, kolikor se ni oprostito (§§ 2 in 4), po naročilu ministra za javna dela, danem v porazumu s trgovinskim ministrom, izročiti mestom, ki jih je oznamenil minister za javna dela, in po ceni, ki se določi po § 10.

Na mesto oddajanja sirovega olja (čistih, kosmatih odstotkov ali kaj enakega), ki je morda pogojeno v pogodbah med lastniki zemljišč in posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) ali v drugih pogodbah, naj stopi, ako se ne oprosti to sirovo olje, primeren delež na izkupilu za zaseženo sirovo olje (§ 10).

§ 9.

Ako zavezanec ne izpolni po § 8, odstavek 1, danega naročila, se izvrši izročitev prisilno po ukazilu ministra za javna dela na stroške in nevarnost zavezanca po političnem oblastvu prve stopnje, v čigar okolišu je vloženo sirovo olje, ki ga je izročiti.

Zoper odločbe in odredbe političnega oblastva, ukrenjene na podstavi sprednjega določila, ni dopusten priziv. Uradoma popreskušati te odločbe in odredbe je pridržano ministru za javna dela.

§ 10.

Sirovo olje je izročati (§§ 8 in 9) mestom, ki jih je oznamenil minister za javna dela v po-

razumu s trgovinskim ministrom, ako se ne doseže dogovor, za plačilo v gotovini po cenah, ki jih končno veljavno določita ta ministra v porazumu s finančnim ministrom po strokovnjaškem predurku.

Za zaseženo sirovo olje more minister za javna dela v porazumu s trgovinskim ministrom in finančnim ministrom določiti tudi najvišje cene.

§ 11.

Učinek zasege se konča:

1. z dopustno porabo (§ 4),
2. z odpravo zasege po ministru za javna dela (§ 2),
3. z izročitvijo mestom, ki jih je oznamenil minister za javna dela (§§ 8 in 9),
4. z zapadom (§ 12).

§ 12.

Posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) so dolžni ministrstvu za javna dela na njegovo zahtevanje po resnici dajati pojasnila, ki so potrebna za zagotovitev uspeha zasege, tako, kakor se zahteva, v roku, določenem v pozivu.

Minister za javna dela more izjaviti, da so ne navedene zasežene množine sirovega olja zapadle v prid državi.

Za popreskušnjo navedb posestnikov rudnikov (upravičencev dobivanja) more ministrstvo za javna dela prisiliti tudi druge osebe, da dadó pojasnila.

§ 13.

Vse zaloge sirovega olja, ki so dne razglasitve tega cesarskega ukaza v galiških okoliših sirovega olja in so last podjetij sovražnega inozemstva, se zasegajo v prid državi, ne kraté zahtev takih upravičencev, ki niso pripadniki sovražnega inozemstva.

Določila §§ 2 do 12 tega cesarskega ukaza veljajo tudi za to zasego.

Dosežena izkupila je položiti, kolikor se ne porabijo z dovoljenjem ministra za javna dela za obratne namene, v poštni hranilnici, Avstrijsko-ogrski banki ali v drugem tuzemskem kreditnem

zavodu. Končno veljavno se bode ukazoma razpolagalo s tako položenimi zneski šele po končani vojni.

Za podjetja sovražnega inozemstva veljajo taka v okolišu veljavnosti tega cesarskega ukaza delujoča podjetja ali podružnice podjetij, ki se vodijo ali nadzorujejo iz sovražnega inozemstva, ter taka podjetja, kojih donose je docela ali deloma izročati v sovražno inozemstvo ali kojih glavica pripada docela ali deloma pripadnikom ali podjetjem sovražnega inozemstva, kjerkoli imajo svoje stanovališče (sedež).

Uporaba tega cesarskega ukaza se s tem ne izključuje, da se porinejo v ospredje pripadniki drugih držav, da bi se prikrila udeležba pripadnikov sovražnega inozemstva, ali s tem, da se je po pričetku vojnega stanja z dotično sovražno državo izpremenila udeležba glavnice na podjetju ali da je podjetje ali poslovodstvo po razglasitvi tega cesarskega ukaza prešlo na druge osebe.

Ali je podjetje po sprednjih odstavkih prizadeto s tem ukazom, naj določi minister za javna dela po svobodnem preudarku.

§ 14.

Kdor prestopi predpise tega cesarskega ukaza ali zanemarja na njegovi podstavi izdane odredbe, kdor ne dá zahtevanega pojasnila v stavljenem roku ali ga dá nepravilno, se kaznuje z zaporom do treh mesecev, ob otežilnih okolištinah pa z zaporom do šest mesecev, ako dejanje ali opustitev po obstoječih zakonih ne spada pod strožjo kazen. Poleg kazni na svobodi se morejo nalagati denarne kazni do 50.000 K v prid državi.

Za denarne kazni, ki se naložijo deležnikom, zastopnikom ali nameščencem podjetja, jamči podjetje z obsojencem nerazdelno.

Postopanje zaradi prestopkov, navedenih v tem paragrafu, gre na prvi stopnji rudniškemu glavarstvu in na drugi stopnji ministrstvu za javna dela.

Na kazensko postopanje se zmislu primerno uporabljajo načela, ustanovljena glede postopanja na rudarskih oblastvih v §§ 226 do 234 občega rudarskega zakona, z izpremembami, ukrenjenimi z zakonom z dne 21. julija 1871. l. (drž. zak. št. 77).

Kazenske razsodbe rudarskih oblastev je izvrševati po političnem oblastvu in, ako treba, po sodni poti.

§ 15.

Vlada se pooblašča z ukazom izpremeniti, dopolniti ali docela ali deloma razveljaviti določila tega cesarskega ukaza.

§ 16.

Ta cesarski ukaz dobi moč z dnem razglasitve. Izvršiti ga je poverjeno Mojemu ministru za javna dela v porazumu z udeleženi ministri.

Na Dunaju, 10. dne avgusta 1915. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Hochenburger s. r.

Forster s. r.

Trnka s. r.

Zenker s. r.

Georgi s. r.

Heinold s. r.

Hussarek s. r.

Schuster s. r.

Engel s. r.

Morawski s. r.

240.

Ukaz ministrstva za javna dela v porazumu s trgovinskim ministrstvom in s pravosodnim ministrstvom z dne 16. avgusta 1915. l.

za izvrševanje cesarskega ukaza z dne 10. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 239) o zasegi sirovega olja (kamenega olja).

Za izvrševanje cesarskega ukaza z dne 10. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 239) o zasegi sirovega olja (kamenega olja) in na podstavi § 15 tega cesarskega ukaza se ukrepajo nastopna določila:

Člen I.

V § 1 cesarskega ukaza z dne 10. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 239) zaukazana zasega sirovega olja se razteza ne le na sirovo olje, pripadajoče posestniku rudnika (upravičencu do

K § 1.

bivanja), temveč tudi na sirovo olje, ki ga mora upravičenec dobivanja na podstavi obstoječih dogovorov oddajati drugim osebam kakor čiste, kosmate odstotke itd.

Člen II.

K § 2. Posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) imajo pravico oddajati podjetjem za napeljavo (*pipelines*) in vkladanje sirovega olja sirovo olje, ki ga je oddati po pogodbi, da se založi z napeljavo in vkladanjem združena izguba (manko, kalo). Kolikor se to sirovo olje ni porabilo, da bi se založila pri napeljavi in vkladanju nastala izguba, ostane zaseženo pri teh podjetjih. Podjetja so glede tega sirovega olja zenačena posestnikom rudnikov (upravičencem dobivanja) in nanja je zmislu primerno uporabljati zadevna določila cesarskega ukaza z dne 10. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 239).

Da se poizvedo tiste množine sirovega olja, ki ostanejo potem, ko se je založila pri napeljavi in vkladanju sirovega olja nastala izguba, morajo podjetja za vkladanje sirovega olja na koncu vsakega opravnega leta popisati množine sirovega olja, ki so v njihovih skladiških prostorih (rezervoarjih), in posledek tega popisa pismeno naznaniti oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela vselej v štirih tednih po preteku opravnega leta. O tem popisovanju je obvestiti imenovani oddelek vsaj 14 dni poprej; dano mu je na voljo k poizvedovanju pošiljati pooblaščenca.

Sirovo olje se oprosti praviloma na zaprosilo posestnikov rudnikov (upravičencev dobivanja). Na oproščenem sirovem olju so po meri deležev, ki jih imajo, udeleženi tisti, ki so po pogodbah med lastniki zemljišč in posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) ali po drugih pogodbah upravičeni prejemati sirovo olje.

Prošnje za oprostitev sirovega olja je vlagati v oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela.

Prošnja se more glasiti ali na oprostitev določne množine sirovega olja ali na oprostitev sirovega olja, ki se dobi v določni dobi. V poslednjem primeru je navesti največjo množino sirovega olja, ki jo je oprostiti.

Člen III.

K § 7. Podjetja za napeljavo (*pipelines*) in vkladanje sirovega olja so dolžna v osmih dneh po preteku

vsakega koledarskega meseca, prvičkrat do 8. dne septembra 1915. l., naznaniti prazno in napolnjeno prostornino svojih skladiških prostorov oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela po okrožnem rudarskem uradu, v čigar okraju so skladiški prostori.

Člen IV.

Sirovo olje se odkazuje na določna mesta praviloma na prošnjo stranke. Prošnje je vlagati v oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela ter obširno razložiti in dokazati razloge. Preden se sirovo olje prisilno izroči po § 9, odstavek 1, cesarskega ukaza z dne 10. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 239), se mora določiti cena, ki jo je plačati za sirovo olje, ki ga je izročiti.

Ako se med strankama doseže dogovor zaradi cene, ki jo je plačati za sirovo olje, ki ga je izročiti, je to naznaniti oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela v vlogi, ki sta jo podpisali obe stranki, ter sporočiti bistvene določbe cen.

Vsaki obeh strank je dano na voljo, ako se dogovor odkloni, v imenovanem oddelku predlagati, naj se uradoma določi cena. Ako se v treh tednih po danem naročilu, naj se izroči sirovo olje, ne poda naznanilo o dogovorjeni ceni v oddelku za sirovo olje in ako se v tem oddelku tudi ne predlaga, naj se uradoma določi cena, ugasne naročilo za izročitev sirovega olja.

Ako je stranka prosila, naj se odkáže sirovo olje, je dolžna prevzeti ga po uradno določeni ceni.

Delež izkupila iz prodanega sirovega olja, ki gre imetnikom čistih in kosmatih odstotkov ali drugim upravičencem iz pogodb zaradi rabe sveta za dobivanje rudnin zemeljske smole, mora posestnik rudnika (upravičenec dobivanja) izplačati tem upravičencem takoj, ko se je izkupilo plačalo v gotovini.

Člen V.

I. Posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) so dolžni naznaniti oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela in pristojnemu okrožnemu rudarskemu uradu v 14 dneh po razglasitvi tega ukaza:

1. Lastninske razmere na pravici do dobivanja in tiste, ki so upravičeni prejemati sirovo

K §§ 8, 9
in 10.

K § 12.

olje (čiste, kosmate odstotke i. dr.) z navedbo njihovih deležev na produkciji,

2. svoje zaloge sirovega olja in zaloge, ki jih hranijo ali upravljajo za druge osebe, po stanju od dne razglasitve tega ukaza v kilogramih, ločeno po kraju, kjer so hranjene, z navedbo deležev, pripadajočih od teh zalog na posamezne upravičene prejemnike.

II. Posestniki rudnikov (upravičenci dobivanja) so nadalje dolžni o dobljenem sirovem olju in njegovi hrambi kakor tudi o izročanju sirovega olja pisati redne zapiske, te zapiske sklepati na koncu vsakega koledarskega mesca in po eno kopijo teh zapiskov s sklepom vred predložiti v osmih dneh po preteku koledarskega mesca, prvkrat do 8. dne septembra 1915. l., oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela in pristojnemu okrožnemu rudarskemu uradu. Za zapiske je porabljati edinele obrazce, izdane na okrožnih rudarskih uradih.

Zapiske je treba dobro vezati, paginirati, pisati s tinto čisto in čitljivo. V teh zapiskih se ne sme strugati, popravljati pa eventualno le tako, da ostane prvi zapisek čitljiv. Zapiske je tako dolgo hraniti na rudniku, dokler ministrstvo za javna dela ne odveže posestnikov rudnikov (upravičencev dobivanja) te dolžnosti. Zapiski se morajo na zahtevanje izročiti rudarskemu oblastvu. Rudarsko oblastvo ali njegovi izkazani pooblaščenici imajo vsakčas pravico vpogledati zapiske in jih prepisati.

III. Podjetja za napeljavo (*pipelines*) in vkladanje sirovega olja so dolžna oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela in okrožnemu rudarskemu uradu, v čigar okraju so skladiški prostori, v 14 dneh po razglasitvi tega ukaza naznaniti zaloge sirovega olja, ki so dne razglasitve v njihovih napravah, v kilogramih z navedbo posestnikov zalog.

IV. V sprednjem odstavku imenovana podjetja so nadalje dolžna vse množine sirovega olja, ki so jih prevzela v hrambo od posestnikov rudnikov (upravičencev dobivanja), kakor tudi vse odredbe, ukrenjene glede teh množin, po sklepu vsakega koledarskega mesca, prvkrat do 8. dne septembra 1915. l., naznaniti oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela in okrožnemu rudarskemu uradu, v čigar okraju so skladiški prostori.

Za ta naznanila je porabljati edino le obrazce, izdane v oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela in v okrožnih rudarskih uradih.

Člen VI.

Podjetja sovražnega inozemstva in vsi, ki imajo ali upravljajo sirovo olje za račun teh podjetij, so dolžni oddelku za sirovo olje v ministrstvu za javna dela v osmih dneh po razglasitvi tega ukaza napovedati v njihovi posesti se nahajajoče, po § 13 cesarskega ukaza z dne 10. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 239) zasežene zaloge sirovega olja v kilogramih, ter navesti hranilca in kraj hrambe. K § 13.

Z zasego se po § 13, odstavek 1, gorenjega cesarskega ukaza ne izpreminjajo stvarne pravice takih upravičencev, ki niso pripadniki sovražnega inozemstva. Po § 3, odstavek 2, tega cesarskega ukaza obstoječi sklepi ter dogovori zaradi oddaje sirovega olja (čisti, kosmati odstotki i. dr.) pa ne nasprotujejo zasegi.

Člen VII.

Več deležnikov skupnega rudnika sirovega olja (pravice dobivanja) ima, ako njih zastopanje ni zakonito urejeno, dolžnost z notarsko ali sodno poverjeno listino postaviti v tuzemstvu stanujočega pooblaščenca, ki ima oblast zastopati udeležence tako na oblastvih kakor tudi nasproti drugim osebam v vseh razpravah in opravilih, ki se podajajo iz uporabljanja cesarskega ukaza z dne 10. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 239), včevši opravila, za katera je treba po § 1008 o. d. z. posebnega na vrsto opravila glasečega se pooblastila, in sprejemati vse vročitve za udeležence.

Sprednja določila se enako uporabljajo, ako gre pravica dobivanja posestniku rudnika (upravičencu dobivanja), ki stanuje v inozemstvu.

Pooblaščenca je naznaniti pristojnemu okrožnemu rudarskemu uradu v štirih tednih po razglasitvi tega ukaza ter predložiti pooblastilno listino v izvirniku ali v notarsko ali sodno poverjenem prepisu, drugače ima okrožni rudarski urad pravico dotlej, da se imenuje tak pooblaščenec, postaviti zastopnika, upravičenega za

gorenje razprave, opravila in vročitve, na nevarnost in stroške upravičencev dobivanja.

Člen VIII.

Prepovedano je, da bi podjetja za napeljavo (*pipelines*) in vkladanje sirovega olja izdajala skladovne liste o vloženem sirovem olju. Že izdani skladovni listi se ne smejo dalje spravljati v promet in namesto njih se jim zapiše

v imetek v knjigah podjetij, ki so izdala te skladovne liste.

Člen IX.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Hochenburger s. r.

Trnka s. r.

Schuster s. r.